

17. reintegrációs műhelymunka

Időpont: 2022. 07. 27. 10.00-14.00

Helyszín: a RÉV működési helyszíne (8000 Székesfehérvár, Gyümölcs u. 14.)

Jelenlévők a Karitász RÉV Szenvedélybeteg-segítő Ambulancia, Székesfehérvár munkatársai (5 fő), két fő pedig a Váltó-sáv Alapítványtól.

A találkozás fő témája: előítélet, sztereotípiák, diszkrimináció; aktuális kérdések feldolgozása a médiából a harmadlagos bűnmegelőzés szempontjából érintett társadalmi csoportok, azaz a szabadságvesztéses büntetésből szabadultak irányában. Az aktualitást az adja, hogy a szervezet munkatársai is találkoznak munkájuk során a szenvedélybetegség és a kriminalitás összefonódásából eredő problémákkal küzdőkkel, sőt, a székesfehérvári előzetes házban is tartanak csoportokat. Azaz több szabadult kliens is előfordul a szervezet működési helyén.

1. Ráhangolódás

Ne ítéld előre! – A résztvevőknek fényképeket mutatunk. A képeken olyan emberek láthatóak, akik egy-egy az emberekben élő előítélet fajtát, sztereotípiát testesítenek meg. Olyan embereket láthatunk, akik a hétköznapiakban a külsejüktől merőben eltérő tevékenységet folytatnak, ezzel bemutatva azt, hogy hajlamosak vagyunk a külső alapján megítélni másokat, következtetéseket levonni a személyiséget illetően.

Hogy hívhatják?

Hány éves lehet?

Mi lehet a foglalkozása?

Hobbi?

Két jellemző tulajdonsága?

Ki lehet Ő?

Egyenként nézzük meg a képeket, majd a végén pedig mutassuk meg az eredeti képeket a személyekről. Pár kérdést ismét tegyünk fel. **Mennyiben változott a véleményünk? Mit gondolunk most az képen látható személyről?**

Az **előítélet** a tényeken, vagy hibás vagy merev általánosításon alapuló előre kialakított vélemény. G. W. Allport meghatározása szerint az előítélet valamely személlyel szemben érzett idegenkedő vagy ellenséges attitűd melynek alapja pusztán annyiban van, hogy az illető személy egy adott csoporthoz tartozik, és ennek következtében feltételezik róla, hogy a csoportnak tulajdonított negatív tulajdonságokkal ő is rendelkezik.

Az előítéletek eredetük szerint a következő módon csoportosíthatók:

- életkori előítéletek (a nyegle kamaszok, a „mai fiatalok”, álláshirdetések csak 35-40 éven aluliak számára stb.)
- vallási előítéletek (zsidók, Krisna-hívők, az írországi katolikusok és protestánsok, muzulmánok és keresztények stb.)
- etnikai és nemzeti előítéletek (cigányok, tótok, svábok; erdélyi magyarok stb.; nemzetekhez kötött sztereotípiák, pl. precíz németek, hűvös svédek, bohém franciák, merev angolok)
- a különböző emberfajták iránti előítéletek (fekete, rézbőrű, barna, sárga, fehér stb.)
- külső jegyek alapján keletkező előítéletek (kövér, sovány; orrkarikás fiatalok, kopaszok, szakadtak, szemüvegesek, maroktelefonos öltönyös fiatalember stb.)
- fogyatékosági előítéletek (mozgássérültek, vakok esélye, illetve esélytelensége a teljes életre, pro- és kontravélemények a paraolimpiáról stb.)
- nemi előítéletek (fiúknak és lányoknak való gyerekgyakorlatok, affektáló lányok, vad fiúk, női autóvezetők, gyesre menő férfiak stb.)
- a gazdasági különbségekből eredő előítéletek (koldusok, hajléktalanok, munkanélküliek; gazdagok, bankemberek stb.)
- foglalkozáshoz kötődő előítéletek (orvosok, pedagógusok, politikusok, vállalkozók stb.)

Sztereotípiák: Leegyszerűsített tulajdonságok, melyek azzal jönnek létre, hogy a csoportba tartozó bármely egyénnek hasonló jellemvonásokat tulajdonítunk attól függetlenül, hogy a valóságban a csoport tagjai mennyire különböznek egymástól.

Sztereotípiáink többsége nem valóságos tapasztalatokon alapul, hanem a tömegkommunikáció által gerjesztet mendemondákból és képekből táplálkozik, vagy pedig éppenséggel a mi fejünkben születik meg, abból a célból, hogy saját előítéleteinket vagy saját kegyetlenségünket igazoljuk vele.

Az előítélet olyan sztereotípiák, mely nem változik meg tapasztalat hatására, stabilan fennmarad.

Diszkrimináció: modern használatban ez olyan megkülönböztető bánásmód (cselekedet, tevékenység, kijelentés, elmulasztott tett, viselkedés), mely az egyén (személy) vagy a csoport esélyegyenlőségére hat. A hatása lehet negatív vagy pozitív, módszere pedig nyílt vagy burkolt.

Az elméleti áttekintés után személyes tapasztalatokat dolgoztunk fel: szakemberként hogyan kezeljük saját előítéleteinket.

2. A vizilabda edző és a dabasi szabadult esete

Két csoportban dolgozták fel az esettanulmányokat (aktuális média tartalmak) a résztvevők. Személyesen és szakemberként is érdemes volt átgondolni a helyzetet, mit és hogyan döntöttünk volna szülőként, szakemberként.

1. eset: az új vizilabda edzőről egy kelet-magyarországi kisvárosban kiderült, hogy két évet ült kábítószerbirtoklás és használat miatt. Most 13 éves gyerekeket edz. A közösségben hamar híre ment. Te hogyan reagálnál arra, ha megtudnád, hogy 13 éves gyereked edzőjének ilyen a múltja? Ezek szerint nincs erkölcsi bizonyítványa? Vád vagy mit ér/számít az erkölcsi bizonyítvány? Kit véd, kinek számít? Hogyan lehetne a helyzetet kezelni szakemberként?

2. eset: a dabasi eset. Fiatalkorúként követett el életellenes bűncselekményt az a férfi, aki most szabadul Dabasra - immár másodjára. Az első bűncselekményekor szinte lefejezte társát, a legmagasabb büntetési tételt kapta, amit fiatalkorúként abban az időben kiszabhattak. Ám eljött a szabadulás ideje, és édesanyjához, Dabasra tért vissza. Néhány hónap múlva azonban egy hasonló esetet követett el, legalábbis bántalmazott, megfélemlített egy gyereket (a média szerint "a csodával határos módon" tudott csak elszabadulni az áldozat). Ismét kapott 10 év szabadságvesztéses büntetést, most fog szabadulni - Dabasra, az édesanyjához az immár 40 feletti férfi. A közösség zaklatott, a gyerekeket nem merik az utcára engedni, mindenki fél ettől a férfitől. A polgármester összehívott egy falugyűlést, ahol szakemberek is jelen voltak - ám elég feleslegesen, hiszen a pártfogó széttárta a karját ("kitöltötten szabadul, a bíróság nem írt elő neki pártfogó felügyelőt"), a rendőr szintén ("leülte a büntetését, a bűnüldözőknek már nincs dolga vele"), stb. Egyéb csoportok is megjelentek, veszélyes elképzelésekkel. Mi lenne a helyes megoldás? Mi nyugtatná meg a közösséget? Mi a teendő ez esetben?

Összegezve: nagyon interaktív szakmai diskurzus alakult ki.

